

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет
 Факультет лінгвістики та соціальних комунікацій
 Кафедра англійської філології і перекладу

УЗГОДЖЕНО
 Декан

ЗАТВЕРДЖУЮ
 Проректор з навчальної роботи

_____ Н. Ладогубець
 «__» _____ 2021 р.

_____ А. Полухін
 «__» _____ 2021 р.

Система менеджменту якості

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Основи професійної діяльності перекладача»

Освітньо-професійна програма: «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська»

Галузь знань 03 «Гуманітарні науки»

Спеціальність: 035 «Філологія»

Спеціалізація: 035.041 «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська»

Форма навчання	Семестр	Усього (год./кредитів ECTS)	ЛКЦ	ПР.З	Л.З	СРС	ДЗ / РГР /К.р.	КР / КП	Форма сем. контролю
Денна:	6	120/4	32	16	-	72	-	-	диф. залік 6с
Заочна	6,7	120/4	8	4	-	108	1 к-7 с	-	диф. залік 7с

Індекс: НБ-8-035/21-3.10

Індекс: НБ-8-035з/21-3.10

СМЯ НАУ РП 12.01.03-01-2021

Робочу програму навчальної дисципліни «Основи професійної діяльності перекладача» розроблено на основі освітньо-професійної програми «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська», навчальних та робочих навчальних планів № НБ-8-035/21, № РБ-8-035/21, № НБ-8-035з/21, № РБ-8-035з/21 підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «Бакалавр» за спеціальністю 035 «Філологія», спеціалізацією 035.041 «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська» та відповідних нормативних документів.

Робочу програму розробила:

доцент кафедри англійської філології і перекладу _____ Семигінівська Т.Г.

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри освітньо-професійної програми «Германські мови та літератури (переклад включно), перша - англійська» спеціальності 035 «Філологія», спеціалізації 035.041 «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська» – кафедри англійської філології і перекладу, протокол № ___ від _____ 2021 р.

Гарант освітньо-професійної програми _____ Сидоренко С.І.

Завідувач кафедри _____ Сидоренко С.І.

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради факультету лінгвістики та соціальних комунікацій, протокол № ___ від «___» _____ 2021 р.

Голова НМРР _____ Кокарева А.М.

Рівень документа – 3б

Плановий термін між ревізіями – 1 рік

Врахований примірник

ЗМІСТ

сторінка

Вступ	4
1. Пояснювальна записка	4
1.1. Місце, мета, завдання навчальної дисципліни	4
1.2. Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна дисципліна	4
1.3. Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна	4
1.4. Міждисциплінарні зв'язки	4
2. Програма навчальної дисципліни	5
2.1. Зміст навчальної дисципліни	5
2.2. Модульне структурування та інтегровані вимоги до кожного модуля.....	6
2.3. Тематичний план	6
2.4. Завдання на контрольну (домашню) роботу	6
2.5. Перелік питань для підготовки до підсумкової контрольної роботи.....	7
3. Навчально-методичні матеріали з дисципліни	7
3.1. Методи навчання.....	7
3.2. Рекомендована література (базова і допоміжна)	7
3.3. Інформаційні ресурси в Інтернет.....	7
4. Рейтингова система оцінювання набутих студентом знань та вмінь	8

ВСТУП

Робоча програма (РП) навчальної дисципліни «Основи професійної діяльності перекладача» розроблена на основі «Методичних рекомендацій до розроблення і оформлення робочої програми навчальної дисципліни денної та заочної форм навчання», затверджених наказом ректора від 29.04.2021 № 249/од та відповідних нормативних документів.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Місце, мета, завдання навчальної дисципліни

Дана навчальна дисципліна є теоретичною та практичною основою сукупності знань та вмінь, що формують професійний профіль майбутнього перекладача.

Метою навчальної дисципліни є: ознайомити студентів із специфічними аспектами щоденної фахової роботи перекладача.

Завданнями навчальної дисципліни є:

- ознайомити студентів із специфікою роботи перекладача, правильною організацією виробничого процесу, нормами та стандартами перекладацьких перевірок, контролем якості перекладу, звітуванням про виконану роботу та організацію інформаційно-довідкових матеріалів, напрацьованих перекладачем у щоденній роботі;
- ознайомити студентів з основами міжособистісної комунікації, психолінгвістичними особливостями підготовки перекладача, діяльністю перекладача у сфері професійної комунікації, перекладом як видом соціальної діяльності;
- сформувані у студентів навички роботи з проведення всіх видів стандартних перевірок контролю якості тексту, пошуку та застосування фахової довідкової літератури;
- сформувані навички роботи із сучасними автоматизованими технологіями в перекладі.

1.2. Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна дисципліна

- розуміти специфіку професійної діяльності перекладача;
- знати особливості організації роботи перекладацької галузі;
- знати основні вимоги професійної етики перекладача;
- знати основні аспекти процесу міжособистісної комунікації;
- знати специфіку психолінгвістичної підготовки перекладача;
- уміти застосовувати фахові навички, інструменти, автоматизовані технології.

1.3. Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна

- здатність бути критичним і самокритичним;
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- розуміння сутності й соціальної значущості професії перекладача;
- усвідомлення засад технології перекладацького процесу;
- знання стандартів усного та письмового перекладу;
- розуміння ролі та завдань професійних об'єднань перекладачів;
- знання професійної етики перекладача, моральних принципів перекладача, норм професійної поведінки перекладача, професійних вимог до перекладача.

1.4. Міждисциплінарні зв'язки

Дана дисципліна базується на знаннях таких дисциплін, як «Психологія», «Сучасні інформаційні технології в перекладацькій діяльності», «Вступ до перекладознавства», «Переклад в авіаційній галузі», та є базою для вивчення подальших дисциплін, а саме: «Редагування перекладів», «Практика усного перекладу», «Послідовний переклад та техніка нотування».

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Зміст навчальної дисципліни

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з одного навчального модуля, а саме:

- навчального модуля №1 «Основи професійної діяльності перекладача», який є логічно завершеною, самостійною, цілісною частиною навчального плану, засвоєння якої передбачає проведення модульної контрольної роботи та аналіз результатів її виконання.

2.2. Модульне структурування та інтегровані вимоги до модуля

Модуль 1. Основи професійної діяльності перекладача.

Інтегровані вимоги до модуля № 1: у результаті засвоєння навчального матеріалу навчального модуля № 1 «Основи професійної діяльності перекладача» здобувач повинен **знати** предмет і об'єкт навчальної дисципліни, особливості організації роботи перекладацької галузі; основні вимоги професійної етики перекладача; специфіку психолінгвістичної підготовки перекладача; засади професійної етики перекладача, моральних принципів перекладача, норм професійної поведінки перекладача, професійних вимог до перекладача **вміти** організувати роботу письмового та усного перекладача; оформлювати текст-переклад; застосовувати інструментарій усного перекладача; використовувати технологію Translation memory.

Тема 1. Вміння, навички, інструменти та організація роботи перекладача. Предмет і завдання курсу «Основи професійної діяльності перекладача». Становлення перекладача. Вимоги до фахового перекладача. Компетенція і компетентність. Мовна і мовленнєва компетенція. Проблема пошуку та передачі інформації. Вивчення досвіду відомих перекладачів: Г.Е. Мірам.

Тема 2. Двомовність перекладача. Навички та вміння, необхідні для роботи перекладачем. Перекладацька діяльність: усний та письмовий переклад, їх відмінності. Особливості синхронного перекладу. Вивчення досвіду відомих перекладачів: Р.К. Міньяр-Белоручев.

Тема 3. Професійна місія та етика перекладача. Місія та роль перекладача. Взаємовідносини із замовниками. Особливості роботи технічного перекладача. Професійна етика та моральний кодекс перекладача. Вивчення досвіду відомих перекладачів: Corinne McKay (Корінн Маккей).

Тема 4. Виконання перекладу: точка зору перекладача/клієнта. Джерела потенційних непорозумінь між поглядами клієнта й перекладача на переклад. Вміння розмовляти з клієнтом та шляхи попередження непорозумінь між перекладачем та клієнтом. Співпраця з перекладацькими агентствами; співпраця безпосередньо із замовником.

Тема 5. Робоче середовище та фахові інструменти перекладача. Гігієна праці перекладача. Робоче місце перекладача. Необхідне обладнання, програмне забезпечення та довідкова література, сайти, словники.

Тема 6. Система автоматизованого перекладу SmartCAT. Застосування сучасних прийомів автоматизованого перекладу у роботі перекладача. Програми-помічники та їхні можливості. Машинний переклад. Автоматизований переклад: система SmartCAT.

Тема 7. Переклад та інформаційні технології. Застосування сучасних прийомів автоматизованого перекладу у роботі перекладача. Програми-помічники та їхні можливості. Машинний переклад. Автоматизований переклад: система SmartCAT.

Тема 8. Довідкові джерела, зберігання та систематизація даних, управління файлами. Види довідкових джерел та їхнє використання. Стандарти систематизації та використання інформації перекладачем. Управління файлами. Укладання глосаріїв (тематичних словників). Застосування комп'ютера у процесі перекладу: 1) найпростіші процедури послівно-оберненого перекладу, у яких вибір еквівалентів не виробляється, і на виході система перекладу дає всі перекладні еквіваленти, наявні в словнику; 2) використання певної комбінації

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Основи професійної діяльності перекладача»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 12.01.03-01-2021
		стор. 6 з 10	

синтаксичних і семантичних моделей для вибору правильного еквівалента й перетворення структури вихідного тексту в структуру тексту перекладу; 3) використання моделей синтаксичного й семантичного аналізу й синтезу та концептуальних моделей подання змісту висловлювання/тексту.

Тема 9. Контроль якості перекладу та підрахунок виконаної роботи. Показники якості усного/письмового перекладу. Кваліфікаційні вимоги до перекладача. Галузеві міжнародні та національні стандарти. Стандартні види контролю якості для різних типів текстів. Галузеві стандарти, що діють на території України: 1. ISO 2384-77. Документація. Оформлення перекладів; 2. ГОСТ 7.36-88. Неопублікований переклад. Координація, загальні вимоги та правила оформлення; 3. СТТУ АПУ 002-2000. Послуги з письмового та усного перекладу. Загальні правила і вимоги до надання послуг; 4. Рішення Української комісії з питань правничої термінології № 9 (Протокол № 2 від 19 квітня 1996 р.).

Стандартні процедури виконання перевірок. Тарифікація. Одиниця виміру обсягу письмового перекладу. Терміни виконання письмового перекладу. Норми використання робочого часу у роботі перекладача. Звіт про виконану роботу.

Тема 10. Семантичні аспекти перекладу. Семантична структура висловлювання. Підготовка до усних висловлювань і формування письмового тексту, творча діяльність. Семантична збитковість. Техніка анотування. Рекомендація для перекладача.

Тема 11. Лексичні аспекти перекладу. Сталі вирази, кліше та ідіоми як проблема перекладу. «Складноперекладні» лексичні одиниці: числівники, власні назви, національно-забарвлені лексичні одиниці, скорочення, аббревіатури та «оманливі слова». Рекомендація для перекладача.

Тема 12. Лакуни під час усного та письмового перекладу. Способи їх «заповнення». Методи виявлення й елімінації лакун у корпусах англійської та української мов. Конкордансний пошук заданих термінів і понять. «Заповнення» лакун 1) в мовній ендозоні лакун – редукція, елізія, нульовий знак; 2) в комунікативній паузи, а в її субзонах: в перекладацькій субзоні – нульовий трансфер, в міжкультурній субзоні – незбіг; 3) у когнітивній – зникнення первинного мовного значення в момент появи нового значення.

Тема 13. Науково-технічний переклад та його види. Сучасна англійська технічна термінологія та її специфіка. Терміни. Джерела виникнення термінів. Структурна класифікація термінів. Способи перекладу термінів. Вимоги до технічного перекладача. Вивчення досвіду відомих перекладачів: Б.М. Клімзо.

Тема 14. Шляхи подолання проблем у перекладацькій діяльності. Потенційні проблеми перекладацької роботи: порушення термінів здачі перекладу, неякісний переклад, порушення тематичної специфіки тексту, тощо. Можливі шляхи вирішення проблем.

Тема 15. Розвиток особистісних якостей як елемент професійного вдосконалення. Створення власного іміджу. Невпинне навчання. Здатність до змін. Підхід до виконання роботи. Вміння створювати та використовувати можливості. Прийняття рішень, планування та самоорганізація. Вміння керувати часом. Міжособистісні стосунки. Вміння долати стрес.

Тема 16. Комунікативні навички в процесі професійної діяльності. Характер професійної комунікації. Одностороння та двостороння комунікація. Виникнення непорозумінь у процесі комунікації. Вивчення досвіду відомих перекладачів: В.Д. Радчук.

Культура та комунікація. Вплив мови на комунікацію. Телефонна комунікація. Правила поведінки перекладача у різних виробничих ситуаціях. Вивчення досвіду роботи відомих перекладачів.

2.3. Тематичний план.

№ п/п	Назва теми (тематичного розділу)	Обсяг навчальних занять (год.)										
		Денна форма навчання				Заочна форма навчання						
		Усього	Лекції	Практ.	СРС	Усього	Лекції	Практ.	СРС			
1	2	3	4	5	6	7	8	8				
Модуль №1 «Основи професійної діяльності перекладача»												
					6 семестр				6 семестр			
1.1	Вміння, навички, інструменти та організація роботи перекладача.	9	2	2	5	8	2	-	6			
1.2	Двомовність перекладача.	7	2	-	5	6	-	-	6			
1.3	Професійна місія та етика перекладача.	9	2	2	5	8	2	-	6			
1.4	Виконання перекладу: точка зору перекладача/клієнта.	7	2	-	5	8	-	-	8			
Усього за 6 семестр						30	4	-	26			
1.5	Робоче середовище та фахові інструменти перекладача.	9	2	2	5	7 семестр						
1.6	Система автоматизованого перекладу SmartCAT.	7	2	-	5	9	2	-	7			
1.7	Переклад та інформаційні технології.	9	2	2	5	7	-	-	7			
1.8	Довідкові джерела, зберігання та систематизація даних, управління файлами.	7	2	-	5	7	-	-	7			
1.9	Контроль якості перекладу та підрахунок виконаної роботи.	9	2	2	5	9	2	-	7			
1.10	Семантичні аспекти перекладу.	7	2	-	5	7	-	-	7			
1.11	Лексичні аспекти перекладу.	8	2	2	4	6	-	-	6			
1.12	Лакуни під час усного та письмового перекладу. Способи їх «заповнення».	6	2	-	4	6	-	-	6			
1.13	Науково-технічний переклад та його види.	8	2	2	4	6	-	-	6			
1.14	Шляхи подолання проблем у перекладацькій діяльності.	6	2	-	4	6	-	-	6			
1.15	Розвиток особистісних якостей як елемент професійного вдосконалення. Комунікативні навички в процесі професійної діяльності.	8	2	2	4	8	-	2	6			
1.16	Модульна контрольна робота №1	4	2	-	2	-	-	-	-			
1.17	Контрольна (домашня) робота.	-	-	-	-	8	-	-	8			
1.18	Підсумкова семестрова контрольна робота	-	-	-	-	4	-	2	2			
Усього за 6 семестр		120	32	16	72							
Усього за 7 семестр						90	4	4	82			
Усього за модулем №1		120	32	16	72	120	8	4	108			
Усього за навчальною дисципліною		120	32	16	72	120	8	4	108			

2.4. Завдання на контрольну (домашню) роботу.

Контрольна (домашня) робота з дисципліни виконується у сьомому семестрі, відповідно до затверджених в установленому порядку методичних рекомендацій, з метою закріплення та поглиблення теоретичних знань та вмінь студента при вивченні дисципліни.

Завдання на контрольну роботу розміщені кафедрою англійської філології і перекладу в електронному репозитарії НАУ. Виконання контрольної (домашньої) роботи здійснюється студентом в індивідуальному порядку відповідно до методичних рекомендацій, розроблених провідним викладачем кафедри.

Час, потрібний для виконання контрольної роботи, складає 8 годин самостійної роботи.

2.5. Перелік питань для підготовки до підсумкової контрольної роботи.

Перелік питань та зміст завдань для підготовки до підсумкової контрольної роботи розробляються провідним викладачем кафедри відповідно до робочої програми, затверджуються на засіданні кафедри та доводяться до відома студентів.

3. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ З ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Методи навчання

При вивченні навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання:

- пояснювально-ілюстративний метод;
- метод проблемного викладу навчального матеріалу;
- репродуктивний метод;
- дослідницький метод.

Реалізація цих методів здійснюється при проведенні лекцій, практичних занять, самостійному вирішенні навчальних задач, роботі з навчальною літературою.

3.2. Рекомендована література

Базова література

3.2.1. Гудманян А. Г., Сидорук Г.І., Основи професійної діяльності перекладача: конспект лекцій (Англ. мовою). К.: НАУ, 2008. – 80 с.

3.2.2. Терехова С. І. Вступ до перекладознавства. (Сучасні проблеми і теорії. Діяльність перекладача. Основи техніки перекладу). – К.: Вид. центр КНЛУ, 2002. – 163 с.

Допоміжна література

3.2.3. Samuelsson-Brown Geoffrey. A Practical Guide for Translators. – Clevedon, Buffalo, Toronto: Multilingual Matters Ltd, 2004. – 187 p.

3.2.4. Gouadec Daniel. Translation as a Profession. – Amsterdam/Philadelphia: John Benjamin Publishing Company, 2007. – 399 p.

3.2.5. McKay Corinne. How to Succeed as a Freelance Translator. – Two Rat Press, 2006. – 143 p.

3.2.6. Robinson Douglas. Becoming a Translator. – Routledge. – London, New York, 2003. – 301 p.

3.3. Інформаційні ресурси в Інтернет

3.3.1. Семигінівська Т.Г. Основи професійної діяльності перекладача. Перелік питань для підготовки до диференційованого заліку для студентів III курсу заочної форми навчання. <https://er.nau.edu.ua/bitstream/NAU/48043/7/>

3.3.2. Семигінівська Т.Г. Основи професійної діяльності перекладача. Методичні рекомендації для студентів III курсу заочної форми навчання. <https://er.nau.edu.ua/bitstream/NAU/48043/6/>

3.3.3. McKay Corinne. How to Succeed as a Freelance Translator. URL: [http://ilts.ir/Content/ilts.ir/Page/142/ContentImage/How_to_Succeed_as_a_Freelance-Translator\(1\).pdf](http://ilts.ir/Content/ilts.ir/Page/142/ContentImage/How_to_Succeed_as_a_Freelance-Translator(1).pdf)

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Основи професійної діяльності перекладача»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 12.01.03-01-2021
		стор. 9 з 10	

4. РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАБУТИХ СТУДЕНТОМ ЗНАТЬ ТА ВМІНЬ.

4.1. Оцінювання окремих видів виконаної студентом навчальної роботи здійснюється в балах відповідно до табл. 4.1.

Таблиця 4.1

	Максимальна кількість балів	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Вид навчальної роботи	Модуль №1	
	6 семестр	7 семестр
Виконання тестових завдань	56.×10 = 50	-
Відповіді на практичних заняттях	56.×4 = 20	-
Профіль перекладача (презентація та захист)	10	10
Виконання контрольної (домашньої) роботи	-	60
<i>Для допуску до виконання модульної контрольної роботи №1 студент має набрати не менше</i>	<i>48 балів</i>	-
Підсумкова семестрова контрольна робота	-	30
Виконання модульної контрольної роботи №1	20	-
Усього за модулем №1	100	100
Усього за дисципліною	100	

Залікова рейтингова оцінка визначається (в балах та за національною шкалою) за результатами виконання всіх видів навчальної роботи протягом семестру.

4.2. Виконані види навчальної роботи зараховуються студенту, якщо він отримав за них позитивну рейтингову оцінку.

4.3. Сума рейтингових оцінок, отриманих студентом за окремі види виконаної навчальної роботи, становить поточну модульну рейтингову оцінку, яка заноситься до відомості модульного контролю.

4.4. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка перераховується в оцінку за національною шкалою та шкалою ECTS.

4.5. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка в балах, за національною шкалою та шкалою ECTS заноситься до заліково-екзаменаційної відомості, навчальної картки та залікової книжки студента, наприклад, так: **92/Відм./А, 87/Добре/В, 79/Добре/С, 68/Задов./D, 65/Задов./Е** тощо.

4.6. Підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни дорівнює підсумковій семестровій рейтинговій оцінці. Зазначена підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни заноситься до Додатку до диплома.

(Ф 03.02 – 01)

АРКУШ ПОШИРЕННЯ ДОКУМЕНТА

№ прим.	Куди передано (підрозділ)	Дата видачі	П.І.Б. отримувача	Підпис отримувача	Примітки

(Ф 03.02 – 02)

АРКУШ ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ДОКУМЕНТОМ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Підпис ознайомленої особи	Дата ознайомлення	Примітки

(Ф 03.02 – 04)

АРКУШ РЕЄСТРАЦІЇ РЕВІЗІЇ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності

(Ф 03.02 – 03)

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

№ зміни	№ листа (сторінки)				Підпис особи, яка внесла зміну	Дата внесення зміни	Дата введення зміни
	Зміненого	Заміненого	Нового	Анульованого			

(Ф 03.02 – 32)

УЗГОДЖЕННЯ ЗМІН

	Підпис	Ініціали, прізвище	Посада	Дата
Розробник				
Узгоджено				
Узгоджено				
Узгоджено				